

แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดอุดรดิตถ์

Guidelines for Schools Administration toward Quality Schools of the Secondary Schools in Uttaradit Province

รัชกฤษ จันทรคุณภาส Ruchkit Junkunapat

พิมพา ธรรมสิทธิ์ Pimpaka Thammasit

ชัชภูมิ สีชมภู Chatphum Sichomphoo

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Faculty of Education, Rajabhat University

beatpokky@gmail.com

Received 2024/06/023

Revised 2024/07/09

Accepted 2024/07/12

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ 2) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) กลุ่มตัวอย่าง ระยะที่ 1 จำนวน 164 คน มีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 เปอร์เซนต์ ของจำนวนประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ระยะที่ 2 จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า :

1) ความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ด้านคุณภาพครู และด้านการมีส่วนร่วมพัฒนา

2) แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ผู้บริหารมีการบริหารงานอย่างเป็นระบบ เน้นการมีส่วนร่วม ด้านคุณภาพครู ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการวัดและประเมินผลถึงความสามารถที่แตกต่างระหว่างนักเรียน ด้านคุณภาพนักเรียน ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหา และพัฒนาการทางภาษา ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนา เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน สนับสนุนการดำเนินงาน และใช้ทรัพยากรร่วมกัน

คำสำคัญ : แนวทางการบริหารจัดการ, โรงเรียนคุณภาพ, โรงเรียนมัธยมศึกษา.

Abstract

The purposes of this research were 1) Assesses the needs assessment for school management towards enhancing the quality of secondary education schools in Uttaradit Province. 2) Investigates guidelines for enhancing the quality of secondary education schools in Uttaradit Province. This study was a mixed method research. The research utilized two phases: Phase one involved 164 participants, and Phase two included 9 key informants. The research tools included questionnaires and interviews. Statistical analyses employed were frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings are as follows:

1) Needs assessment for school management towards enhancing school quality in secondary education in Uttaradit Province were ranked in descending order as follows: managerial capabilities of school administrators, student quality, learning management quality, teacher quality, and participatory development.

2) Guidelines for enhancing school quality in secondary education in Uttaradit Province were categorized into five dimensions: managerial capabilities of school administrators through systematic administrative practices with an emphasis on participatory development, teacher quality focusing on encouraging teachers to facilitate learning by providing opportunities for all stakeholders to participate, learning management quality through designing proactive learning management strategies for assessing and evaluating individual student abilities, student quality through promoting thinking skills, problem-solving skills, and language proficiency, and participatory development through fostering inclusive planning, supporting operations, and utilize resources collaboratively.

Keywords: Guidelines for Schools Administration, Quality Schools, Secondary Schools.

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ มอบหมายให้โรงเรียนในสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายโรงเรียนคุณภาพ ปีการศึกษา 2565 ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาให้โรงเรียนมีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยมีจุดเน้นในด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ด้าน

การพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน ด้านระบบประกันคุณภาพ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการนิเทศ ด้านการพัฒนาครู และด้าน Big Data ผ่านการใช้พื้นที่เป็นฐาน ใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อน บริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน และแสวงหาการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม โดยทางกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีการบูรณาการด้านการศึกษาใน 3 รูปแบบ คือ สร้างและพัฒนาโรงเรียนคุณภาพให้เกิดขึ้นในชุมชน เพิ่มการลงทุนเพื่อยกระดับโรงเรียนที่มีความสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) และยกระดับคุณภาพโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ผ่านการขับเคลื่อนนโยบายโรงเรียนคุณภาพ โดยพิจารณาโรงเรียนจากพื้นที่ สภาพภูมิศาสตร์ บุคลากรที่สอดคล้องเหมาะสมกับนโยบาย และได้อาศัยหลักการกระจายอำนาจ ผสานกับการใช้พื้นที่เป็นฐาน และการจัดสรรงบประมาณ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา มีการส่งเสริมการสร้างและพัฒนานวัตกรรมของโรงเรียนคุณภาพในสังกัด ภายใต้แนวคิดใช้พื้นที่เป็นฐาน ใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อน (สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565 : 2-11)

โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ มี จำนวน 18 โรงเรียน โดยอยู่ภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ซึ่งบริหารจัดการ และดูแลโรงเรียนในเขตจังหวัดพิษณุโลก และในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ รวมมีโรงเรียนในสังกัด จำนวนทั้งสิ้น 57 โรงเรียน ได้ส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการดำเนินงานตามนโยบายโรงเรียนคุณภาพ ของกระทรวงศึกษาธิการ ในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนเป็นศูนย์รวมการศึกษาที่มีคุณภาพ และใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อสร้างโอกาสให้นักเรียนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในการพัฒนาการศึกษา ยกระดับศักยภาพของสถานศึกษาในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เกิดการใช้บริบทของพื้นที่และโรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา เพื่อให้เกิดความยั่งยืน และสามารถบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ได้ จนนำไปสู่การสร้างสถานศึกษาที่มีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางทางการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในพื้นที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์, 2565 : 53-59)

จากสภาพการดำเนินงานขับเคลื่อน นโยบายโรงเรียนคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในปัจจุบันนั้น ไม่ประสบผลสำเร็จในวงกว้างเท่าที่ควรจะเป็น อันเนื่องมาจาก การขาดความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน โดยจากแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี ในระหว่างปี 2563-2565 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์, 2565 : 24-30) พบว่า ปัญหาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณภาพเป็นอย่างมาก อันเนื่องมาจากการที่สถานศึกษาแต่ละแห่งมีจำนวนผู้เรียนที่ลดลง ส่งผลไปสู่การลดจำนวนบุคลากรทางการศึกษาในแต่ละสถานศึกษา รวมไปถึงขาดระบบการบริหารและการทำงานที่ชัดเจน

ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ การขาดแคลนงบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก และสิ่งสนับสนุนการศึกษาในด้านต่าง ๆ จากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการขับเคลื่อนนโยบายโรงเรียนคุณภาพในแต่ละสถานศึกษา และคุณภาพของการจัดการศึกษาในภาพรวม

จากปัญหาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น เป็นปัญหาที่ส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษาเป็นอย่างมาก และเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายโรงเรียนคุณภาพนั้น จำเป็นที่จะต้องมีความชัดเจน ในการบริหารจัดการที่มีความชัดเจน สามารถที่จะนำไปปรับประยุกต์ใช้ได้ในแต่ละโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาแนวทางที่มีความเหมาะสมและมีส่วนร่วมจากหลายฝ่าย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพที่เป็นอยู่ และสภาพที่ควรจะเป็นทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ เพื่อที่จะได้ทราบความต้องการจำเป็นที่ได้จากด้านศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพครู คุณภาพการจัดการเรียนรู้ คุณภาพนักเรียน และการมีส่วนร่วมพัฒนา เพื่อใช้เป็นกรอบในการหาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ ที่จะปรับประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุตรดิตถ์
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุตรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) มีการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดอุตรดิตถ์

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 18 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 30 คน และ ครู จำนวน 712 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 778 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 164 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนประชากร (บุญชม สีสะอาด, 2560 : 121) โดยเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 18 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 18 คน ได้มา

โดยการเลือกแบบเจาะจง และ ครู จำนวน 110 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย รวมทั้งสิ้น จำนวน 164 คน

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา 2) ด้านคุณภาพครู 3) ด้านคุณภาพการเรียนการสอน 4) ด้านคุณภาพนักเรียน และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนา และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะแบบปลายเปิด โดยแบบสอบถามมีค่าความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) อยู่ระหว่าง .60 – 1.00 และด้านสภาพที่เป็นอยู่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 และด้านสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการหาค่าความถี่ และร้อยละ 2) ประเมินความต้องการจำเป็น โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญ ใช้สูตรการคำนวณ Priority Need Index เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม (นงลักษณ์ วิรัชชัย และ และสุวิมล ว่องวานิช, 2558 : 279)

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดอุดรดิตถ์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาจำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน และครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการจำนวน 2 คน รวม 9 คน ผู้วิจัยได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) รูปแบบปลายเปิด ที่สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า เพื่อรวบรวม ข้อมูลแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยเลือกค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ลำดับแรก มาใช้เพื่อสร้างกลุ่มคำถามที่จะสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ตอน ซึ่งตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ชื่อ ระดับการศึกษา สาขาการศึกษา ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์การปฏิบัติงาน ตอนที่ 2 เป็นกรอบประเด็นคำถามที่จะใช้สัมภาษณ์ซึ่งจัดเรียงไว้ตามลำดับก่อนหลัง เป็นคำถามที่ต่อเนื่องและรวมด้วยคำถามทั่วไป เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา สู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยประกอบด้วยประเด็นด้านศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณภาพครู ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ด้านคุณภาพนักเรียน และด้านการมีส่วนร่วมพัฒนา

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ยึดเนื้อหาข้อมูลเป็นเกณฑ์ แล้วนำมาสร้างข้อสรุป เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ มีผลดังนี้

การบริหารจัดการสถานศึกษา	สภาพที่เป็นอยู่		ระดับ	สภาพที่ควรจะเป็น		ระดับ	PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.			
1. ด้านศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา	4.055	0.845	มาก	4.762	0.455	มากที่สุด	0.124	1
2. ด้านคุณภาพครู	4.651	0.570	มากที่สุด	4.734	0.516	มากที่สุด	0.017	4
3. ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้	4.677	0.548	มากที่สุด	4.769	0.469	มากที่สุด	0.019	3
4. ด้านคุณภาพนักเรียน	4.610	0.607	มากที่สุด	4.709	0.535	มากที่สุด	0.020	2
5. ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนา	4.685	0.565	มากที่สุด	4.753	0.499	มากที่สุด	0.014	5
โดยภาพรวม	4.535	0.627	มากที่สุด	4.745	0.494	มากที่สุด		

จากตารางพบว่า สภาพที่เป็นอยู่การบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.535$, S.D. = 0.627) และสภาพที่ควรจะเป็นการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.745$, S.D. = 0.494) ส่วนค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น การบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นรายด้าน เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ด้านคุณภาพนักเรียน และด้านการมีส่วนร่วมพัฒนา

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีการบริหารงานอย่างเป็นระบบ สามารถวางแผนในการทำงาน เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มอบหมายงานได้เหมาะสมกับความสามารถของบุคลากร อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน มีการติดตามและประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง

2.2 ด้านคุณภาพครู พบว่า ครูได้รับการพัฒนาตรงตามความต้องการ มีแผนและแนวทางในการยกระดับความสามารถทางวิชาการ และใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ โดยสามารถจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ และครูได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง และชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน

2.3 ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ พบว่า ใช้กระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามศักยภาพของนักเรียน และใช้การวัดและประเมินผล การเรียนเชิงประจักษ์ ในการประเมินนักเรียนและสะท้อนศักยภาพนักเรียนเป็นรายบุคคล นำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2.4 ด้านคุณภาพนักเรียน พบว่า ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รูปแบบต่าง ๆ ที่พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา ทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสาร ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ และสร้างให้นักเรียนมีความมุ่งมั่น และรักความก้าวหน้าทางวิชาการ ผ่านการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนในการสร้างแรงบันดาลใจ การเปิดประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย ในการพัฒนาตนเองของนักเรียน

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนา พบว่า มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และหน่วยงานภายนอก เพื่อร่วมกันวางแผน และบูรณาการขับเคลื่อนการทำงาน มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรในรูปแบบต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาร่วมประเมินผลการดำเนินงาน และความก้าวหน้าของสถานศึกษาร่วมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 1 จากผลการประเมินความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดอุดรธานี เมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นทั้ง 5 ด้าน พบว่า ความต้องการจำเป็นอันดับที่หนึ่ง คือ ด้านศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะความแตกต่างในด้านความสามารถ ประสบการณ์ และแนวความคิดในการบริหาร ของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคนนั้น มีความแตกต่างกัน ส่งผลให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการบริหารของผู้บริหารแต่ละคนไม่เท่ากัน ทำให้ไม่เกิดความต่อเนื่องในการบริหารจัดการ และยกระดับคุณภาพของการทำงานในสถานศึกษา รวมไปถึงการยึดติดกับระบบการบริหารรูปแบบเดิม ๆ ไม่เปลี่ยนแปลง เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและความเสี่ยงด้านต่าง ๆ มีการเปิดโอกาสในการให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม และสะท้อนการปฏิบัติงานของ

สถานศึกษาที่น้อยเกินไป ล้วนส่งผลสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาไปสู่โรงเรียนคุณภาพ ซึ่งต้องอาศัยความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหารทั้งสิ้น ทั้งการบริหารงานอย่างเป็นระบบ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนา นวัตกรรมและสิ่งใหม่ ๆ เป็นผู้บริหารมืออาชีพ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ในการร่วมวางแผน และดำเนินการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งสร้างระบบการทำงานที่มีคุณภาพ มีความยั่งยืน และสามารถเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ นฤกร บัณเฑาะว์ (2560) พบว่า คุณภาพด้านบุคลากรทางการบริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา โดยผู้บริหารจำเป็นที่จะต้องเป็นผู้นำทางสติปัญญา สามารถสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันกับบุคลากรในสถานศึกษา กำหนดแผนงาน ระบบการทำงาน เป้าหมาย กำหนดกลยุทธ์ของผู้บริหารเพื่อทำให้การบริหารสถานศึกษามุ่งไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยให้บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษาได้มองเห็นความสำคัญของการร่วมกันปฏิบัติงาน รวมไปถึงเป็นผู้ที่แสดงออกและประพฤติปฏิบัติตนในขณะร่วมงานกับผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น จนเป็นที่ไว้วางใจ และให้เกียรติกับผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวาล วันเลิศ (2560) พบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาจำเป็นที่จะต้องอาศัยความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างมาก เพื่อยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา โดยผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ทางการบริหารได้กว้างไกล มีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารได้อย่างถูกต้อง สามารถกำหนดทิศทางการบริหารได้สอดคล้องกับยุคสมัยใหม่ มีความชำนาญในการบริหาร มีความรู้ความสามารถและคุณธรรมจริยธรรมเป็นที่ยอมรับ แสดงออกได้อย่างเหมาะสม มีความฉลาดทางสติปัญญาและอารมณ์ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมไปถึงเน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารต้องมีการบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาข้อมูล และบริบทของสถานศึกษาในการวิเคราะห์จุดอ่อน และจุดแข็ง เพื่อกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ เป้าหมายนโยบาย และกลยุทธ์ในการทำงานร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางและกรอบการดำเนินงาน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานได้ตรงตามความสามารถของบุคลากร มีการติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ และพร้อมที่จะลงไปช่วยเหลือเมื่อพบปัญหา ร่วมระดมความคิดเห็น เสนอแนวทางในการปรับปรุง และ พัฒนางาน ไปจนถึงประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง และถอดบทเรียนเพื่อหาแนวทาง หรือนวัตกรรมในการพัฒนาตนเอง และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เป็นเพราะ การที่ผู้บริหารมีระบบและกรอบการดำเนินงานในการบริหารงานที่ชัดเจน

จะสะท้อนประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารสามารถวางแผน กำหนดวิธีการดำเนินงาน และกำหนดผลลัพธ์ ได้อย่างรัดกุม สามารถกำหนด และลดปัจจัยเสี่ยง และความผิดพลาดด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น และมีวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไข ปรับปรุง และ พัฒนาการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญจิรา จำปา (2565) พบว่า ผู้บริหารต้องมี การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ใช้กระบวนการบริหารจัดการโรงเรียน คุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผนคุณภาพ คือการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ที่นำไปสู่การปฏิบัติ 2) การดำเนินงานคุณภาพ กำหนดผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา งบประมาณ และรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน 3) การกำกับดูแลคุณภาพ ดูแล ติดตาม ควบคุม คุณภาพ 4) การประเมินคุณภาพ ประเมินความสำเร็จด้านคุณภาพของผลผลิต ตามวัตถุประสงค์ในแต่ละระยะ 5) การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง กำหนดและรักษามาตรฐานที่ดี และมีการปรับปรุงพัฒนามาตรฐานอื่น ๆ ให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการวางแผนพัฒนาในคุณภาพในอนาคต

2) ด้านคุณภาพครู พบว่า ครูต้องมีทักษะการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ มีทักษะการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา ได้รับการพัฒนาตรงตามความต้องการ และใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการวางแผนพัฒนาตนเอง และปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ และครูได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่ทั้งในด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ การติดตามดูแล ช่วยเหลือนักเรียน และการสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนทรัพยากรในการสอนร่วมกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษานั้น คือ ครูผู้สอน ดังนั้นการสนับสนุนและยกระดับคุณภาพของครู รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และวิธีการอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอนในการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการและทางวิชาชีพของตนเองนั้น จะสามารถเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในภาพรวมของสถานศึกษาได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎา สุโน (2565) พบว่า คุณภาพของครูและบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การศึกษาเกิดคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดให้เกิดการพัฒนาครูและบุคลากร ให้เกิดความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ซึ่งต้องมีการพัฒนาที่ตรงตามความต้องการจำเป็นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของความรู้ด้วยตัวเอง การจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการรูปแบบต่าง ๆ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จากภายในสถานศึกษา ร่วมกับหน่วยงาน หรือชุมชนภายนอก เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย ร่วมกับการมีส่วนร่วมสนับสนุนการยกระดับการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษา

3) ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนต้องมีการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลตามศักยภาพของนักเรียน ผ่านการจัดให้มีการทดสอบและวัดระดับความสามารถก่อนเรียน เพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างของนักเรียน และหลังการจัดการเรียนรู้ต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียน

เชิงประจักษ์ที่สะท้อนความสามารถจริงของนักเรียน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ โดยมีการใช้กระบวนการนิเทศการเรียนรู้ กระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) และใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาและออกแบบกระบวนการวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย สามารถสะท้อนความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคล และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แก้ไขปรับปรุงผลการเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเอง ทั้งนี้เพราะ การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพนั้น จะสามารถดึงศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคลออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการจัดการเรียนรู้จึงควรมาจากการวิเคราะห์ความต้องการ และความสนใจ และระดับความสามารถของผู้เรียน ร่วมกับการใช้เทคนิควิธีการและกระบวนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ สมรอก (2562) พบว่า หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา คือ การพัฒนานักเรียนให้เต็มตามศักยภาพและความต้องการของแต่ละคน สถานศึกษาต้องออกแบบเกณฑ์ และวิธีการวัด และการประเมินผล ไปจนถึงกระบวนการและวิธีพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมถึงวิเคราะห์ถึงความต้องการของนักเรียนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล จะช่วยให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่พัฒนาและสร้างคุณค่าให้แก่นักเรียน เพราะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพนั้น จะต้องตอบสนองและได้มาจากความต้องการของนักเรียนเป็นสำคัญ และมีการศึกษา ติดตาม และประเมินการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อใช้ในการสะท้อนคุณภาพของผู้เรียน และคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ สามารถนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป

4) ด้านคุณภาพนักเรียน พบว่า นักเรียนต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา ผ่านนโยบายการสนับสนุน และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่าง ๆ ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิด และการแก้ปัญหา หรือค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ด้วยตัวเอง และส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสาร ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นการใช้ทักษะทางภาษาให้กับนักเรียน จัดประสบการณ์จริง และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึก และแสดงทักษะทางภาษา รวมถึงการสร้างให้นักเรียนมีความมุ่งมั่น และรักความก้าวหน้าทางวิชาการ ผ่านการจัดกิจกรรมที่สร้างแรงบันดาลใจ เกิดแนวคิดในการพัฒนาดตนเอง รวมไปถึงให้ครูมีกระบวนการแนะแนว และจัดประสบการณ์ทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะ ทักษะทางด้านการคิดขั้นสูง และการสื่อสารทางภาษา เป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญในการที่ผู้เรียนจะสามารถนำไปใช้ต่อยอดองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ได้ในอนาคต และการสร้างให้สถานศึกษาเป็นเวทีในการสร้างแรงบันดาลใจ และสร้างช่องทางในการแสดงความสามารถของนักเรียน จะสามารถยกระดับการพัฒนาทักษะ และความสามารถในตัวของนักเรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวน เทียงเจริญ (2563) พบว่า สถานศึกษาที่เป็นเลิศนั้น ต้องมีการรับฟัง และวางแผนการพัฒนาทักษะและส่งเสริมความสามารถด้านต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ทั้งในด้านวิชาการ

และวิชาชีพ มีการแนะแนวทั้งในด้านการเรียนรู้ และการศึกษาต่อ มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถเฉพาะด้าน เช่น กิจกรรมส่งเสริมภาษา ดนตรี และกีฬา โดยบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ในการส่งเสริมคุณภาพของนักเรียน

5) ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนา พบว่า สถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ผ่านการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือรูปแบบต่าง ๆ จัดให้มีการลงนามความร่วมมือในหนังสือบันทึกความเข้าใจร่วมกัน (MOU) และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมบรรยากาศแห่งความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการนำข้อมูลจากนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมาใช้ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบการผสมผสานความร่วมมือผ่านการสร้างเครือข่ายเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการทำงานร่วมกัน และเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกร่วมประเมินผลการดำเนินงานและความก้าวหน้า ทำงานแบบเชิงรุกและรับ ในการประเมินขีดความสามารถของสถานศึกษา และสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานให้กับบุคลากร ในการเตรียมความพร้อมในการประเมินสถานศึกษาร่วมกับทุกภาคส่วน ทั้งนี้เป็นเพราะ การเปิดให้ผู้มีส่วนได้และส่วนเสีย รวมไปถึงหน่วยงานอื่นๆ ภายนอกสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม จะทำให้สถานศึกษาได้รับข้อมูล ทรัพยากร และความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ที่มีประโยชน์และส่งเสริมการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา และทำให้สถานศึกษาได้เรียนรู้มุมมองใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผน การดำเนินงาน สะท้อนผลการทำงานของสถานศึกษา และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาสถานศึกษาได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจักษ์พงศ์ วรรณโชติ (2559) พบว่า การที่โรงเรียนชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมมือกันจัดการศึกษา ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา ผ่านการการใช้เครือข่ายความร่วมมือในสถานศึกษา ทำงานร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ในการร่วมมือกันจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือ โดยมีหัวใจสำคัญคือการพัฒนาเด็กนักเรียน และเยาวชน อันเกิดจากการเรียนรู้จากภายในโรงเรียน และชุมชนของตนเองอย่างแท้จริง ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับสถานศึกษา ร่วมแสดงความคิดเห็น ติดตามผลการจัดการศึกษา และให้ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนในการจัดการศึกษา และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยพบแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ ดังนี้

สรุป และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ สามารถสรุปได้ดังนี้ สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวมนั้น มีการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพสูงมาก แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ยังต้องได้รับการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ในการสร้างศักยภาพในการบริหารงานที่เป็นระบบของผู้บริหาร ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของครู ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา โดยการพัฒนาขีดความสามารถของครูผู้สอน ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ผ่านการเรียนรู้และปรับใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ โดยวัดผลความสำเร็จได้จากคุณภาพนักเรียน ในการมีความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาตนเองได้ และเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมพัฒนา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการสะท้อนผลการทำงานและหาแนวทางการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งในทุกประเด็นของการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา ควรที่จะต้องมี การดำเนินงานผ่านกระบวนการดำเนินงานที่มีการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และภาคชุมชน หรือหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา ในการเข้ามาร่วมกันวางแผนและกำหนดกรอบการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ การดำเนินงานร่วมกัน

ผ่านการให้ความสำคัญกับทุกภาคส่วน และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ โดยมีการประเมินผ่านภาคีเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านศักยภาพผู้บริหาร มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นอันดับแรก ดังนั้น โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าว ผ่านการร่วมกันทำความเข้าใจระหว่างผู้บริหาร และบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อชี้ให้เห็นถึงศักยภาพ และบทบาทของผู้บริหาร ที่จะส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียน ส่งเสริมการพัฒนาตนเอง และการพัฒนากระบวนการบริหารงานของผู้บริหาร สร้างให้เกิดความผูกพัน และความใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและปฏิบัติงานในองค์กร เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมกันประเมินเพื่อสะท้อนผลการทำงานและยกระดับศักยภาพด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า สภาพที่ควรจะเป็นด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นการวิจัยในครั้งต่อไปควรทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ส่งผลต่อคุณภาพของครู คุณภาพของนักเรียน และคุณภาพของโรงเรียน

References

- ขวัญจิรา จำปา และคณะ. (2565). การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพของชุมชน (Community Quality School Management). *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*. เชียงราย: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เจษฎา สุโน. (2564). แนวทางพัฒนาการบริหารและจัดการสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2561 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตพรวนลานไพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร. *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*. กำแพงเพชร: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ชัชวาลย์ วันเลิศ. (2560). คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19. *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทวน เทียงเจริญ. (2563). การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. *วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- ทวีศักดิ์ สมนอก (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นฤกร ปันพุ่มโพธิ์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- ประจักษ์พงศ์ วรรณโชติ. (2559) การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศ. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์. (2565). *แผนปฏิบัติการราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565)*. พิษณุโลก: กลุ่มงานนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์. (2565). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. พิษณุโลก: กลุ่มงานนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2565). *สรุปภาพรวมโรงเรียนคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.